

XVIII Olimpiada Znajomości Afryki – I etap

2 grudnia 2019 r.

TEST

Test ten zawiera 50 pytań, obejmujących tematycznie kilka dziedzin, związanych bezpośrednio z tematem Olimpiady. Do każdego zaproponowano trzy odpowiedzi: a, b, c, **z których tylko jedna jest właściwa.**

Udzielenie odpowiedzi na pytanie polega na wyborze odpowiedzi, którą uznajesz za najlepszą i zakreśleniu odpowiedniej literki: a, b lub c. Jeśli przez pomyłkę zakreślisz niewłaściwą literkę, otocz ją kółkiem i zaznacz krzyżykiem właściwą odpowiedź. Pamiętaj, że **zawsze możesz wybrać tylko jedną odpowiedź.** Zakreślenie więcej niż jednej możliwości, traktowane będzie jako odpowiedź błędna.

Na końcu przepisz zakreślone przez Ciebie odpowiedzi do **arkusza odpowiedzi.**

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymujesz jeden punkt, za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi - zero punktów. Za całość testu można zatem otrzymać maksymalnie 50 punktów.

Na rozwiązanie całego testu przeznaczone jest 90 minut (1,5 godziny).

Pamiętaj, że udział w XVIII Olimpiadzie Znajomości Afryki powinien być dla Ciebie przygodą, a nie stresującym egzaminem! **POWODZENIA!**

KWESTIONARIUSZ OSOBOWY UCZESTNIKA OLIMPIADY

Imię i nazwisko	
Szkoła, klasa	
Miejscowość, Mail i telefon	

ARKUSZ ODPOWIEDZI

1. [A] [B] [C]	14. [A] [B] [C]	27. [A] [B] [C]	40. [A] [B] [C]
2. [A] [B] [C]	15. [A] [B] [C]	28. [A] [B] [C]	41. [A] [B] [C]
3. [A] [B] [C]	16. [A] [B] [C]	29. [A] [B] [C]	42. [A] [B] [C]
4. [A] [B] [C]	17. [A] [B] [C]	30. [A] [B] [C]	43. [A] [B] [C]
5. [A] [B] [C]	18. [A] [B] [C]	31. [A] [B] [C]	44. [A] [B] [C]
6. [A] [B] [C]	19. [A] [B] [C]	32. [A] [B] [C]	45. [A] [B] [C]
7. [A] [B] [C]	20. [A] [B] [C]	33. [A] [B] [C]	46. [A] [B] [C]
8. [A] [B] [C]	21. [A] [B] [C]	34. [A] [B] [C]	47. [A] [B] [C]
9. [A] [B] [C]	22. [A] [B] [C]	35. [A] [B] [C]	48. [A] [B] [C]
10. [A] [B] [C]	23. [A] [B] [C]	36. [A] [B] [C]	49. [A] [B] [C]
11. [A] [B] [C]	24. [A] [B] [C]	37. [A] [B] [C]	50. [A] [B] [C]
12. [A] [B] [C]	25. [A] [B] [C]	38. [A] [B] [C]	
13. [A] [B] [C]	26. [A] [B] [C]	39. [A] [B] [C]	

1. Endogamia polega na: **a) dobieraniu małżonków z tej samej grupy (kasty, plemienia, rodu);** b) dobieraniu małżonków z innej grupy (kasty, plemienia, rodu); c) objęcia przywództwa wojskowego kasty, plemienia lub rodu przez wodza z innej grupy krewniaczej.
2. Lewirat jest to: a) prawo następstwa w systemie kapłańskim w Afryce Zachodniej; b) konsolidacja własności ziemi w rodzinie wodzowskiej; **c) dziedziczenie wdów po zmarłym bracie, ojcu czy krewnym.**
3. Tzw. krewni ideacyjni (afiliacyjni) to: a) osoby z tej samej grupy wiekowej w obrębie wioski (wspólnoty terytorialnej); a) osoby, które spokrewniły się przez rytualną wymianę krwi; **c) osoby niespokrewnione, ale uważane za krewnych.**
4. Zjawisko sororatu polega na: a) „przymierzu krwi” obcych sobie kobiet; **b) męczyzna poślubia kilka sióstr;** c) traktowaniu innych dziewcząt z tej samej grupy wiekowej w obrębie wioski, jako sióstr.
5. Poligynia jest to: **a) rodzaj małżeństwa, w którym mąż posiada wiele żon;** b) zespołowe zarządzanie rodem bądź plemieniem; c) grupa najwyższych bóstw w tradycji Afryki Zachodniej.
6. Wulkany Wirunga znajdują się w: a) Kenii; b) Etiopii; **c) na granicy Rwandy i Demokratycznej Republiki Kongo.**
7. Najwcześniejsze ślady hominidów znaleziono: **a) w Afryce Wschodniej, w Tanzanii i w Kenii;** b) w Afryce Środkowej; c) w Afryce Północnej, w Egipcie.
8. Kiedy Sahara zaczęła „znikać” i zmieniać się w pustynię? **a) w ok. 4000 r. p.n.e.;** b) w ok. 1000 r. p.n.e.; c) w ok. 2000 r. p.n.e.
9. Według Z. Komorowskiego początki dawnej Ghany sięgają: **a) być może III-IV w.;** b) VIII w.; c) X-XI w.
10. Najpotężniejszym państwem przez nich stworzonym była, powstała na początku XVIII w., federacja Aszantów. Anglicy pokonali ją dopiero w 1892 r. po wielu wyprawach i zawziętych walkach. Jaki to lud? **a) Akan;** b) Ewe; c) Dinka.
11. Pod koniec XIV wieku rewolucję obyczajową wśród Hausa zapoczątkował islam. Mimo to nawrócenie się Hausa długi czas było raczej powierzchowne. Dopiero bunt Fulanów pod wodzą Osmana dan Fodio, który ogłosił się zwierzchnikiem wiernych i sułtanem upowszechnił na tym obszarze prawo koraniczne. Było to: a) w XVII w.; **b) w początkach XIX w.;** c) na początku XX w.
12. Szczyt swej potęgi monarchia Rwandy osiągnęła w XVIII w. Pełną niepodległością cieszyła się przez cały wiek XIX i dopiero w 1899 r. uznała na d sobą protektorat: a) Belgii; **b) Niemiec;** c) Francji.
13. Rozmiłowani w niezależności Hererowie stawiali zacięty opór podbojowi kolonialnemu: a) Anglików; b) Portugalczyków; **c) Niemców.**
14. Niemcy utraciły swoje kolonie i wpływy: a) już w 1905 r., **b) po I wojnie światowej;** c) po II wojnie światowej.
15. *Wadi* to: a) roślina z afrykańskiej pustyni; **b) łożyska wyschniętych rzek na pustyni;** c) afrykańska nazwa pustyni.
16. W Afryce Zachodniej rozpowszechnione jest „święto pochrzynu” (ignamu, jamsu). Jest to: a) tradycyjna uprawa zbożowa; **b) roślina bulwiasta o smaku podobnym do ziemniaka;** c) owoce baobabu.
17. Miasto Bobo-Dioulasso znajduje się: a) w Mali; b) **w Burkina Faso;** c) w Tanzanii.
18. Pierwszym premierem i wieloletnim prezydentem niepodległej Kenii był: a) Paul Biya; **b) Jomo Kenyatta;** c) Blaise Compaore.
19. Tradycyjnie dominującą w społeczeństwie Rwandy grupą społeczną byli: **a) pasterze Tutsi;** b) rolnicy Hutu; c) rybacy Twa.
20. Cywilizacja suahili rozwinęła się pod wpływem: a) Egiptu; b) **sułtanatu Zanzibaru;** c) państwa Szylluków.
21. Mbundu są najliczniejszym ludem: a) **Angoli;** b) Namibii; c) Botswany.

22. Trzon partii *Kenya African Union* - jeszcze za czasów brytyjskich – stanowili: a) Masajowie; b) **Kikuju**; c) Pigmeje.
23. Rytualne uśmiercanie władców praktykowano niegdyś m.in. wśród: a) Fulbe i Mbororo; b) Kirdi z północnego Kamerunu; c) **Joruba i Szylluków**.
24. Tradycje kapłańskie szczególnie silne są w: a) Afryce Wschodniej; b) Afryce Środkowej; c) **Afryce Zachodniej**.
25. Ludy na ogół niskiego wzrostu i o jasnożółtawej skórze, rozproszone w regionach wschodniej i południowej Afryki antropologowie i etnologowie nazwali ludami: a) **buszmenoidalnymi**; b) kaukaskimi; c) negroidalnymi.
26. Ogłoszony świętym dowódca paziów króla Mwangi, spalony na stosie w 1886 roku to: a) Claude Makelele; b) **Karol Lwanga**; c) Maurice Rugambwa.
27. Kult Bwiti występuje na terenie: a) **Gabonu**; b) Rwandy; c) Sudanu Południowego.
28. Jakie wydarzenie autorzy muzułmańscy nazywają małą hidżrą: a) zajęcie ważnego portu Aleksandria w Egipcie; b) **ucieczkę części zwolenników Mahometa do Etiopii w pierwszych latach tworzenia się islamu**; c) osiedlenie się wspólnot muzułmańskich na terenie współczesnej Tunezji.
29. Kraina geograficzna, nazywana przez Arabów Bilad as-Sudan – „Kraj czarnych ludzi” a) **stanowi szeroki pas między pustynią Saharą a strefą leśną rozciągający się od Oceanu Atlantyckiego aż po dolinę Nilu**; b) obejmuje współczesne tereny Republiki Sudanu i Republiki Południowego Sudanu; c) obejmuje teren Afryki Subsaharyjskiej.
30. Gwinea Bissau była kolonią: a) Francji; b) Wielkiej Brytanii; c) **Portugalii**.
31. Kamerun Wschodni po I Wojnie Światowej należał do: a) **Niemiec**; b) Francji; c) Wielkiej Brytanii.
32. Ceuta i Melilla, dwa miasta w sumie o powierzchni 32 km², położone w Afryce Północnej, „wciśnięte” w Maroko, należą do: a) Wielkiej Brytanii; b) **Hiszpanii**; c) Francji.
33. Największa z rzek Afryki Południowej uchodzących do Oceanu Atlantyckiego to: a) **Oranje**; b) Zambezi; c) Kunene.
34. Narody wschodnich wybrzeży Afryki były znane Arabom w średniowieczu pod nazwą: a) Dura; b) **Zandź**; c) Kalari.
35. Co to jest *négritude*? a) **„murzyńskość”, czyli filozofia, poglądy, religia, temperament, styl życia Afrykańczyków**; b) określenie ciemnoskórych mieszkańców Afryki; c) nieformalne stowarzyszenie niewolników pochodzenia murzyńskiego.
36. Rytuały włączenia w pełną dojrzałość i członkostwo plemienne nazywa się: a) **inicjacją**; b) obrzędami gradualnymi; c) obrzędami męskości.
37. Kara śmierci może grozić za: a) **uprawianie czarnej magii**; b) kradzież; c) znieważenie wuja.
38. Według powszechnego przekonania założycielem Kościoła Koptyjskiego był: a) św. Jan; b) św. Maurycy; c) **św. Marek**.
39. Głównym rejonem zasiedlenia ludów Gur jest: a) **sawanna w dorzeczach górnego biegu Białej i Czarnej Wolty**; b) okolice Timbaktu; c) tereny na pograniczu dzisiejszego Mali i Senegali.
40. Ruch Maji-Maji pod przywództwem Kinjikitile odwoływał się tak do religii, jak i do magii. Był on wymierzony przeciwko panowaniu: a) Francuzów; b) Niemców; c) **Anglików**.
41. Ogłoszony świętym dowódca paziów króla Mwangi, spalony na stosie w 1886 roku to: a) Claude Makelele; b) **Karol Lwanga**; c) Maurice Rugambwa.
42. Najstarszą społeczność judaistyczną w Afryce tworzą Żydzi Falasha zamieszkujący: a) **Etiopię**; b) Sudan; c) Czad.
43. Język *français-tiraillou* (*france-tiraju*), zwany też niekiedy *petit-negre* rozpowszechniony został kiedyś przez żołnierzy w: a) **w Afryce Zachodniej i w Kamerunie**; b) na terenie dzisiejszej Demokratycznej Republiki Kongo; c) na Madagaskarze.

44. Nzinga Mbamba, wybitna postać afrykańskiego chrześcijaństwa, był: **a) królem Konga;**
b) katechistą w Sudanie; c) świeckim apostołem Mozambiku.
45. Misjonarzami państwa Aksum, położonego na obszarze dzisiejszej Etiopii, byli Frumencjusz i Edezjusz. Byli to: **a) Syryjczycy;** b) Koptowie; c) Grecy.
46. Klasycznym językiem liturgicznym używanym do dzisiaj w Ortodoksyjnym Kościele Etiopskim stał się: a) język koptyjski; b) etiopski; **c) gyyz.**
47. Współcześnie przeważająca część nowych elit Togo i Beninu z rekrutuje się z: a) Mbororo;
b) Ewe; c) Dogonów.
48. Pierwszy prezydent niepodległego Senegalu, wybitny poeta i myśliciel, Leopold Sedar Senghor był: a) Wolofem; **b) Sererem;** c) Tukulerem.
49. Żywi zmarli to: a) osoby niepełnosprawne fizycznie i intelektualnie, z którymi niemożliwe jest nawiązanie kontaktu; **b) zmarli do piątego pokolenia;** c) zmarli w śpiączce.
50. Wśród muzułmanów w Afryce największą siłę stanowią: a) izmaelici; b) szyici; c) **sunnici.**